

Lluís Maria Saumells

El mestre Lluís Maria Saumells i Panadès, Acadèmic Numerari de la Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi des del 1985, ha representat un dels testimonis més personals de la vella generació dels mestres escultors nascuts a principis del nostre segle.

Nascut a Gironella (Barcelona) el 12 de març de 1915, preparà la seva primera exposició a l'Ateneu de Tarragona, l'any 1934. A la postguerra s'establí a Barcelona i des del 1946 visqué a França, mitjançant diverses beques i ajuts concedits pel Govern francès.

De retorn a Catalunya, el 1949, organitzà una memorable exposició de la seva obra parisenca a la Sala d'Exposicions de l'Associació de la Premsa de Barcelona.

Des de llavors i fins al seu traspàs, Lluís Saumells ha viscut per l'escultura, abocant-hi la seva espiritualitat –com a visió–, i la seva expertesa com a mitjà material.

Conegut arreu d'Europa i d'Amèrica, l'art de Saumells és el fruit de l'equilibri entre la vella saviesa de tractar la matèria i la nova saba conceptual, que ha infantat tantes doctrines en el decurs del nostre segle.

«L'art s'ha definit a tothora com l'intent sempre sostingut de superar l'humà pur, l'humà asèptic en el que cauen tantes tendències i moviments de l'art contemporani» –ens deia en el seu discurs d'ingrés a l'Acadèmia.

Aquesta superació de «l'humà pur», en paraules de Saumells, és, possiblement, el secret de sempre, allò que ha fet que l'Art i la Natura siguin dues vessants

relacionades, però absolutament separades en el seu concepte i en la seva consideració ontològica.

L'art és gratuït. La humanitat pot –podria; tant de bo mai no ho faci– viure sense l'art: i no pot subsistir sense l'aliment i l'aixopluc. La visió que l'artista posseeix dels models de la natura es transforma fins esdevenir un símbol, absolutament despullat de la funció anterior.

L'escultura de Saumells ha esdevingut un testimoni excepcional d'aquesta petita reflexió: sense perdre el missatge icònic de les proporcions, ha sabut traspasar la barrera de la mimesi, per tal d'esdevenir una veritable catarsi, un alliberament del continent material, de l'estilística concreta i, àdhuc, del referent artesanal.

La representació de la figura humana, tema habitual en la seva escultura, amb aquells allargaments gairebé místics dels trets i les complexes estructures gestuals, és en Saumells una lliçó continuada, complexa, rica i estesa sempre a la comprensió de l'espectador.

Per això Jaume Vicens Vives pogué dir el 1958: «Hi ha una tradició tan vella com l'artesana que ha produït, des dels temps de Summèria, un reguitzell d'obres en què l'aparença formal ha estat sacrificada a la virtualitat espiritual. Aquest corrent arriba fins al nostre artista amb l'empenta mateixa del corrent artesà i naturalista, i ell l'accepta com un missatge mediterrani. D'ací l'existència, en la seva obra, del xoc entre dos mons que es combaten, a vegades monstruosament i d'altres, més amorosa, però sempre en un medi de tensió vital, de lluita gairebé còsmica, impressionant per la seva sinceritat rabiosa.»

Escultor d'èxit, aconseguit pel treball quotidià i per l'ús excepcional d'un talent artístic, mai no optà per la ufanor ni la vanitat personal; sempre es mogué amb la difícil senzillesa del geni; en són testimoni les darreres paraules del seu discurs d'ingrés, que esdevenen tota una declaració de principis:

«Per això penso jo que el testimoni que s'ha de demanar a l'artista és un testimoni de veritat, de llibertat; però també un testimoni de mesura, de submissió, a la realitat de les coses. Almenys és aquest el testimoni que he desitjat: treball, ofici, constància, obediència, sense deixar mai d'esperar que, potser algun vegada, una claror vinguda de dalt transfiguri tot aquest conjunt de virtuts humils.»

Nosaltres, que poguérem palesar sovint la guspira d'aquesta claror a la seva obra, desitgem que en pugui gaudir plenament en la seva vida de l'esperit.

FRANCESC BONASTRE